

Vuur en Verlangen - Sefanja

Inleiding

Ik heb pas een paar muren in ons huis bijgewerkt. De schilder had nog verf achtergelaten en dus kon ik mooi even **de muur weer laten stralen**.

Kijk, dit prachtige blauw is wat het moet zijn! **Zo heeft de styliste het bedoeld**. Mijn vrouw dus hè? **Maar als je een verfemmer open maakt die heel lang heeft stilgestaan, en je steekt daar een kwast in en smeert dat op die muur... dan werkt dat niet**.

De kleur is waterig, bleek, **niet zoals het is bedoeld**.

En dan kom ik er niet mee weg door te zeggen: ik heb geklust hoor! Ik heb m'n plicht gedaan. Het is niet geworden wat het moet zijn. **Ik had de verf eerst moeten roeren**. Alle elementen zitten erin. Het pigment, de lijm, maar toch doet het niet wat het moet doen.

Dit beeld komt denk ik heel **dicht bij de intenties van de profeet Sefanja** en zijn profetie in de bijbel.

Als ik Sefanja mag samenvatten dan zie ik een profeet die zegt: God heeft jou en mij met een bedoeling gemaakt. Hij heeft de schepping gestyled zoals deze muur blauw is bedacht. Maar hij ziet een volk dat wel bezig is met het geloof, maar het staat een beetje stil, er moet in geroerd worden. Het mist anders z'n doel.

Dit is het beeld van Sefanja, hoewel hij er net een ander plaatje bij kiest, maar daar kom ik zo op.

Over Sefanja

Wij zijn bezig om een aantal **Kleine Profeten** hier het podium te geven. En **vandaag is dat podium voor Sefanja**. Het is met recht een kleine profeet. Zijn profetie kent maar 3 hoofdstukken. Maar wat kun je veel zeggen in zo'n tekst.

Het bijbelboek Sefanja is een van de meest ingewikkelde als het gaat om z'n oorsprong en de grondtekst. De tekst zoals die uiteindelijk in onze bijbel staat is bij elkaar gezocht uit verschillende bronnen. We hebben met oude teksten te maken.

Maar ook in de oudheid werd er zorgvuldig geschreven. Dit boek heeft ook weer een paar prachtige schatten verborgen in de grondtaal, het Hebreeuws.

Maar eerst **Sefanja zelf**. Het openingsvers van het bijbelboek zegt dit:

Dit zijn de woorden die de HEER richtte tot Sefanja, de zoon van Kusi, de zoon van Gedalja, de zoon van Amarja, de zoon van Hizkia, toen Josia, de zoon van Amon, in Juda regeerde.

En daar vallen twee dingen op:

1. Hij is dus een **achter-achterkleinkind van Koning Hizkia**. Dat was een hele goede koning. Raadpleegde de profeet Jesaja regelmatig omdat hij **Gods roepstem wilde volgen** in zijn leven. Hij komt dus uit een goed nest, zou je kunnen zeggen. Ook van koninklijke afkomst.
2. Bovendien profeteerde hij in de tijd van **Josia**. Josia was ook een goede koning. Werd op z'n 8^e al koning trouwens... maar op zijn 16^e begon hij de God van David te volgen, zo lezen we in Kronieken. **Hij herstelde de tempel, en daarbij werden de oude boekrollen van de wet van Mozes herontdekt**. Wat leidde tot herinvoering van het Pesachfeest bijvoorbeeld. Josia strijdde tegen afgoderij, maar het heeft er alle schijn van dat een deel van het volk dat niet helemaal serieus nam. **Er werd wel geklust, maar de kleur kwam niet tot z'n recht. Niet zoals het bedoeld was.**

En daar begint het werk van de koninklijke Sefanja.

Laten we in zijn bijbelboek duiken aan de hand van drie stappen:

- **Zien: Wat ziet God?**
- **Zoeken: Wat zoekt God?**
- **Zingen: zingt God ook?**

Zien

Als we Sefanja beginnen te lezen, **is het eerste stuk niet bepaald hoopgevend**.

Alles zal Ik van de aardbodem wegvagen – spreekt de HEER. Mens en dier zal Ik wegvagen. Ik zal de vogels aan de hemel wegvagen en de vissen in de zee, alles wat de zondaars ten val heeft gebracht. En Ik laat de mensen van de aardbodem verdwijnen – spreekt de HEER. Sefanja 1:2-3

En hij gaat hier nog even mee door. Dit is een harde boodschap. Maar heel weloverwogen opgeschreven. Er zijn **twee mooie pareltjes** in de grondtekst waar dit uit blijkt.

Het eerste is wat we noemen **een 'Inclusio'**. Dat is een soort strik om een verpakking. Je herhaalt iets aan het begin, soms ook in het midden en aan het eind om het kracht bij te zetten. Sefanja's profetie blijft behoorlijk streng van toon tot en met vers 8 van Hoofdstuk 3. Daar staat:

Wacht maar – spreekt de HEER –, wacht op de dag dat Ik mijn buit kom halen. Ik heb besloten volken te verzamelen en koninkrijken bijeen te halen, en mijn toorn,

mijn laaiende woede over ze uit te storten. Het vuur van mijn woede verteert heel de aarde. Sefanja 3:8

Twee keer heeft hij het over het vernietigen van de hele aarde. En alles wat daartussenin staat is dus een toelichting. Hij begint en eindigt zijn betoog op deze manier.

En dan nog iets interessants in die twee verzen:

Zie je wat Sefanja **in die eerste verzen** doet: Hij heeft het over wegvagen van **mens en dier, vogels aan de hemel en vissen in de zee**. In die **volgorde**.

De lezers hiervan hebben denk ik **allemaal flashbacks gehad naar Genesis 1**: het scheppingsverhaal. Daar komen precies die elementen ook in naar voren: vissen in de zee, vogels aan de hemel, dier en mens. In die volgorde. Precies omgekeerd.

En dan vers 8. **Vers 8 is een unicum in de hele Hebreeuwse bijbel**, het Oude testament. Het is het enige vers waar in de grondtekst alle letters van het Hebreeuwse alfabet in zitten.

Ik daag je uit: maak eens een zin met alle letters uit ons alfabet. En die zin moet ook nog ergens op slaan. Daar moet je goed over nadenken...

Alles in deze eerste hoofdstukken lijkt dus weloverwogen opgeschreven. Met een duidelijke boodschap. Als je het mij vraagt zegt Sefanja hier: God ziet alles, kent alles – van a tot z –, en zoals het nu gaat, kan hij maar beter de schepping terugdraaien.

God heeft de hemel en aarde uit de chaos geschapen. Met een prachtige bestemming. De stylist heeft alles bedacht, inclusief ons doel als mens: Kroon op de schepping. Vol kleur! Beelddrager van God. Zijn handen en voeten op aarde. Maar als ik alles overzie...

Het is God die zegt: 'Als jullie een wereld zonder Mij willen, dan zal Ik jullie laten zien hoe die wereld er werkelijk uitziet: leeg, vormloos en koud.'

We vinden het ingewikkeld om deze teksten over een straffende God te lezen.

Dus we moeten het er wel even over hebben...

Dit is de taal van de Dag van de Heer, of dag van het Oordeel. Vaak denken we dan aan een soort angstaanjagend hemels evenement aan het einde der tijden, maar voor de profeten was het vooral de dag waarop God de werkelijkheid 'rechtzet'.

Gods oordeel is niet een willekeurige driftbui van een getergde Godheid, maar Zijn gepassioneerde 'nee' tegen alles wat Zijn goede schepping kapotmaakt. Het is de schilder die niet langer kan aanzien hoe Zijn meesterwerk wordt overgeklad met de ongeroerde verf van afgoderij en onverschilligheid.

Want dat is wat God ziet bij monde van Sefanja: afgoderij en onverschilligheid.

Baal en Milkom worden nog steeds gediend. En dat terwijl er onder koning Josia een grote schoonmaak heeft plaatsgevonden.

Wat maakt het toch dat het zo moeilijk is om helemaal afscheid te nemen van andere goden in ons leven.

Mij viel deze passage heel erg op:

...wie knielt voor de HEER en trouw aan Hem zweet, maar tegelijk ook aan Milkom. (v. 5)

Het lijkt erop dat ze niet durven kiezen. Is dat omdat ze bang zijn voor de omliggende volken? Of angst voor die andere goden zelf?

Of is het de verleidende kracht van afgoden. Is het niet de essentie van Gods tegenstander, de satan, om ons steeds weer te laten denken dat hij ons ons hartsverlangen kan geven...

Ik ga even verder met je naar vers 12: echt een sleutelvers in de aanklacht van Sefanja.

Dan doorzoek ik Jeruzalem met lampen, straf Ik hen die rusten als wijn op de droesem en denken: De HEER doet geen goed en geen kwaad.

Hier bevinden we ons in een samenlevingskritiek van de profeet die moet hebben geresoneerd toen, en dat nog steeds doet denk ik: **onverschilligheid, lauwheid.**

Dit is de beeldspraak van de verf, maar dan met wijn. En bij wijn moet je even niet denken aan een enkele fles, maar grote vaten of zakken waar in die tijd wijn in werd gemaakt. En als je dat liet staan, dan kwam de wijn niet tot z'n recht, de droesem zat op de bodem en erboven was waterige wijn, en dat bedierf dan. Het moest in beweging zijn om echt wijn te worden. En dus tot z'n recht te komen. Zoals de verfpot geroerd moet worden om ook de verf tot z'n recht te laten komen.

Hier zegt Sefanja: wees niet zo onverschillig, zo lauw.

Ja, er was wel geloof, en er werden zelfs ongetwijfeld allemaal geloofsacties ondernomen: offers, feesten, regels... maar in hun hart geloofden de mensen: de HEER doet geen goed en geen kwaad.

En wat als wij onszelf die vraag stellen? Laten wij ons doorroeren? Of zijn we ook een lauwe kerk? Deze vraag kreeg de kerk in Loadicea ook in de eerste eeuw na Christus. We lezen dat in Openbaringen 3: **Maar nu u lauw bent in plaats van warm of koud, zal ik u uitspuwen,** zegt Jezus tegen deze gemeente.

Het is dus klaarblijkelijk een vraag die zowel Juda als de jonge kerk voorgeschoteld kreeg.

En wij? Als we de thermometer in de kerk in Nederland moeten steken? En hier in Mozaiek033?

Het gaat me er dan eigenlijk helemaal niet om óf je in Jezus gelooft. **Maar áls je in Jezus gelooft, laat je je dan ook door hem roeren?** Opschudden? **Mag hij de kleur in je leven bepalen?** En haal jij alles uit je leven wat God er in wil leggen?

Ik had zelf als kind een hekel aan twee keer per zondag naar de kerk gaan. Ik vond dat niet wat. Ik nam mij voor dat als ik groot was ik naar een kerk zou gaan waar ik alleen in de ochtend naar toe hoefde. En waar ik ook op zondag voetbal mocht kijken. Ik wilde mijn ticket naar de hemel niet missen, dus in de kerk blijven leek me wel handig, maar **eigenlijk dacht ik: De HEER doet geen goed en geen kwaad.**

Wat geloof jij van God? In hoeverre mag hij iets van jou vragen? **Durf je hem te vertrouwen ook als je je eigen regie op moet geven?**

Wat als er in onze kerk weer wonderen en tekenen zouden zijn zoals in de vroege kerk. Gewoon iedere zondag een zieke die geneest. Langzaam of snel, geestelijk of lichamenlijk, maakt me niet uit.

Sta je dan te juichen? Geloof je er überhaupt nog in? Of vind je het een beetje lastig. Er komen zoveel vragen bij kijken, en misschien snapt je omgeving je dan wel minder en vinden ze je maar horen bij een stelletje gekkies... maar gewoon even eerlijk: verlang je er nog naar om zo'n volgeling van Jezus te zijn waartegen Jezus zegt: ga maar, leg mensen de handen op, en genees ze...

Gewoon, als gedachtenoefening: God vraagt van je dat je ander werk moet gaan doen maar je moet wel een derde van je inkomen inleveren. Leef je dan ook uit een brandend geloof? Dat God voorziet? Of God vraagt van je dat je stopt met bepaald gedrag, maar joh... niemand ziet het, ik kan er toch wel mee doorgaan?

En de kerk zelf: we leven eigenlijk in zendingsgebied. Maar gedragen we ons als kerk ook zo? **Terwijl de wereld in de brand staat, lijkt de kerk soms meer bezig met interne twisten en organisatorische problemen.** Maar kunnen we daar soms even over onze eigen schaduw heenstappen? **Onrecht moet benoemd, altijd, maar we navelstaren soms ook te veel naar ons eigen gelijk.** Deze houding is volgens mij **het gevolg van een langdurige blootstelling aan onrechtmatig verkregen welvaart, die de gevoeligheid voor morele en geestelijke urgentie heeft verdoofd. Net als de inwoners van Jeruzalem ten tijde van Sefanja: ze waren 'wezenloos' geworden, een toestand die in de grondtekst wordt aangeduid met een term die doet denken aan een staat van verdoofde dronkenschap of 'stoned' zijn.**

Dat is waar Sefanja te midden van een grote opwekking in zijn tijd de aandacht op vestigt.

En hij voegt er aan toe:

*Goud nog zilver kan hen redden
als de toorn van de HEER hen treft,*

als het vuur van zijn woede heel de aarde verteert en Hij al haar bewoners een gruwelijk einde bereidt. (v.18)

Side note: dit is het midden van het stuk van de stijlvorm *Inclusio*, en hier herhaalt Sefanja die omkering van de *Schepping*...

Zoeken

Tot zover aardig wat negatief nieuws, maar **eigenlijk schrijft Sefanja het helemaal niet zo negatief**. Dat is sowieso een goed idee als je die gewelddadige lijkende passages in de bijbel leest, om ze **vanuit Gods hart te lezen, en dat is altijd positief**.

God biedt namelijk ook perspectief. Hoofdstuk 2 begint met twee actiepunten voor ons, waar God naar zoekt en waar zijn hart naar uitgaat:

Kom tot jezelf en kom samen, schaamteloos volk, voordat mijn besluit gestalte krijgt... (2:1)

En net zoals Openbaringen 3 als het ware teruggrijpt op Sefanja, lijkt de schrijver van de Hebreënbrieff dat ook te doen.

Laten we op elkaar letten en elkaar aansporen tot liefde en goede daden, en in plaats van weg te blijven van onze samenkomsten, zoals sommigen doen, elkaar juist bemoedigen, en dat des te meer naarmate u de dag van zijn komst ziet naderen.

Hebr. 10:24-25

Ik lees dit als het roeren in de verf, als het schudden van de wijn. **We hebben elkaar aan te sporen en te bemoedigen. Voordat we lauw worden**. Dit is iets anders dan de kerkdienst op zondag iedere week **afwegen** tegen een klusje thuis, een laat feestje op zaterdagavond of een andere culturele of ontspanningsactiviteit op zondag. **En dit bedoel ik niet wettisch. Wel scherp**.

Deze week was ik bij **Tinie** in het revalidatiecentrum. We hadden elkaar een keer ontmoet bij Alpha. Tinie heeft een pittig leven. Maar ze vertelde dat ze op haar afdeling nu ze weer uit bed kon graag gesprekjes aanknoopte met mensen. En ook gewoon vrijmoedig vroeg of ze voor hen mocht bidden. Zo'n beetje iedereen zei: ja, hoor! En hoewel Tinie vaak het gevoel heeft dat haar gebeden niet worden verhoord, ziet ze af en toe glimpjes van diepe rust en vrede in haar hart en God die nabij is in haar lijden. En ze blijft zichzelf doorroeren, ze blijft haar geloof voeden en levend houden. En daar even naast zitten en voor haar bidden, roerde mijn geloof weer!

Bemoedig elkaar. Stap uit! Het is redding voor de ander en voor je eigen geloof.

En de tweede uitweg die Sefanja biedt is deze:

Zoek de HEER, jullie in het land die nederig zijn en naar zijn wetten leven, zoek rechtvaardigheid, zoek nederigheid: misschien vinden jullie een schuilplaats op de dag van de toorn van de HEER. (v.3)

Sefanja introduceert hier een cruciale groep mensen: de nederigen. Dit zijn niet de mensen die alles perfect doen, maar de mensen die weten dat ze God nodig hebben. Ze vertrouwen niet op hun eigen kracht of hun politieke allianties, maar uitsluitend op de HEER.

En dat is ook mijn verlangen voor ons als gemeente: nederigheid en rechtvaardigheid.

Dat is wat God doet. Sefanja's eigen naam – "De HEER verbergt" – wordt hier een belofte.

Voor degenen die nederigheid en rechtvaardigheid zoeken, is God Zelf de schuilplaats. Hij is niet alleen de God die met de zaklamp zoekt; Hij is ook de God die je verbergt onder Zijn vleugels.

Zingen

En dan, vanaf hoofdstuk 3:9 begint het hoopvolle deel van Sefanja. En waar hij scherp was in zijn waarschuwing, zo is dit ook weer een hoogstandje in hoop! Niet alleen voor Juda, maar expliciet voor de hele wereld.

Dan zal Ik de lippen van de volken rein maken, zij zullen de naam van de HEER aanroepen, ze zullen Hem dienen, zij aan zij. Van over de rivieren van Nubië zullen zij die Mij vereren maar die Ik verstrooid had, Mij hun offergaven brengen.

En ook hier is weer iets leuks aan de hand. **Sefanja lijkt te refereren aan de toren van Babel.** En dit is de totale omkering van de torenbouw van Babel in het bijbelboek Genesis. **In plaats van de dreiging van de omkering van de schepping, is Gods diepste verlangen door de hele bijbel heen het omdraaien van de verdeeldheid en arrogantie van de toren van Babel.**

In Babel wilden mensen hun eigen naam groot maken, wat leidde tot verwarring van taal en het uit elkaar vallen van de mensheid. Mensen konden elkaar niet meer verstaan en werden over de aarde verstrooid.

Maar kijk naar Gods verlangen in Sefanja. Hij reinigt de lippen van de volken om hen te verenigen. Het is 'Babel op zijn kop'. **Waar Babel stond voor menselijke trots en verdeeldheid, staat dit visioen voor een multi-etnische familie die "schouder aan schouder" staat in aanbidding voor de ene ware Koning.**

Dit is de **consequentie van Gods liefdevolle verlangen**. Hij wil niet alleen een klein groepje mensen in Jeruzalem redden; Hij wil de lippen van de hele wereld zuiveren zodat iedereen kan meezingen.

Sefanja, drie hoofdstukken en hij raakt zó intens het hele verhaal van de bijbel.

Gods bedoeling, onze arrogantie, afgoderij en onverschilligheid, maar Gods verlangen dat groter is. Voor zijn volk en de belofte voor de hele wereld...

En dan komen we bij het absolute hoogtepunt:

Het verterende vuur van het begin is nu definitief veranderd in een zuiverend vuur dat lippen reinigt en volken herenigt. Sefanja 3:17 is de onbetwiste parel van dit boek:

"De HEER, je God, zal in je midden zijn, hij is de held die je bevrijdt. Hij zal vol blijdschap zijn, verheugd over jou, in zijn liefde zal hij zwijgen, in zijn vreugde zal hij over je jubelen."

Kijk eens goed naar wat hier staat. We zien hier lagen van Gods karakter die ons verstand te boven gaan:

We zien hier het verhaal van van de Bijbel in een oogopslag. Zoals God het heeft bedoeld: Hij met ons, wij met Hem. Genieten van elkaar. In een persoonlijke relatie. Hij zwijgt over het verleden, Hij zingt over zijn herstelde schepping.

Dit is Vuur en Verlangen!

Maar die tekst doet meer! Het lijkt wel een tekst waarin het hele evangelie wordt uitgelegd.

- **God in ons midden:** Kerst
- **De Held die bevrijdt:** Pasen
- **Vol blijdschap:** De Nieuwe schepping (En God zag dat het goed was?)
- **In zijn liefde zal Hij zwijgen:** Het Hebreeuws kent hier een werkwoordsvorm die iets teweeg brengt bij de ander. Eigenlijk staat er Hij zal doof maken of Hij zal stil maken. En ik denk dat dit alles heeft te maken met de Dag van de HEER waar Sefanja zoveel over spreekt. Omdat die werkwoordsvorm in het Hebreeuws onvoltooid is. Zelfs als God op een dag oordeelt over onze daden, hoeven Zijn kinderen het niet aan te horen. Onze oren worden bedekt. Om Zijn liefde. Of zoals de Engelse vertaling het vertaalt: Hij brengt ons op die dag tot rust en stilte...
- **God zingt.** Dat lijkt me zo mooi. Wij aanbidden God met een eeuwig "Heilig is de Heer", God jubelt over ons. Hij is de worship leader.

Oproep

Wat betekent dit Vuur en Verlangen nu concreet voor ons vandaag?

We leven in een wereld die enerzijds geteisterd wordt door angst voor rampen en anderzijds verdoofd is door een overvloed aan afleiding en comfort. Sefanja houdt ons

voor dat de uiteindelijke crisis niet politiek of economisch is, maar geestelijk. Het gaat om onze positie tegenover de levende God.

Maar kijk wat er gebeurt als we ons hart openstellen voor deze zingende God. In Sefanja 3:19 belooft God:

*En hen die in de hele wereld werden veracht zal Ik met eer en roem overladen.
Sefanja 3:19*

Ook zo'n tekst die na-echoot in Openbaringen.

In een cultuur waar schaamte een enorme rol speelt – de schaamte van het niet voldoen, de schaamte van mislukking – biedt Sefanja een radicaal tegenverhaal. Hij draait ook jouw schande om.

Misschien herken je die 'spirituele droesem' wel bij jezelf. Je bent ooit vurig begonnen, maar het is weggeëbd. Je agenda zit vol, maar je hart voelt leeg. God staat ergens op de zijlijn.

Vandaag komt de Held in je midden. Hij nodigt je uit om te stoppen met je eigen reddingspogingen en te schuilen bij Hem. En laat hem alsjeblieft roeren in de verf van je leven en alles wat erin zit tot z'n recht laten komen.